

Korte weergave Slim Samenwerken dd 22 augustus 2013

Aanwezig:

Hollands Kroon: Jip Pankras (LADA), Fijko van der Laan (PvdA) en Marnix Philips (griffier Hollands Kroon)

Schagen: Hans Kröger (JESS), Marcel Sanders (CDA), André Groot (VVD Schagen) en Eva van der Voorde (griffier)

Den Helder: Theo Rijnten (PvdA) Hans Verhoef D66), Menno Huisman, (griffier)

Texel: Joop Groeskamp (Texels belang) Marjan de Groot-Kooi (VVD), Marit de Porto, (griffier)

VNG: Hester Tjalma en Lida Samson

Verslag: Marit de Porto

De bijeenkomst start met een presentatie van de VNG-dames Tjalma en Samson; deze is bijgevoegd.

Waarom Slim Samenwerken?

We werken samen en dat zal steeds vaker nodig zijn. Soms omdat het wettelijk verplicht is, maar ook vanuit het besef dat er steeds meer complexe zaken op gemeenten afkomen, en de middelen worden alleen maar minder (efficiencylagen zijn nodig).

De overheersende gedachte is dat het zaak is dat gemeenteraden niet (meer) voor voldongen feiten komen te staan. De Kop Werkt! wordt als voorbeeld genoemd van een samenwerking waarbij gemeenteraden eigenlijk te laat (en niet inhoudelijk) betrokken zijn.

Nadenken over Slim Samenwerken gaat vooral over de wijze waarop gemeenteraden in samenwerkingen (in een Gemeenschappelijke Regeling, maar ook in andere, lichtere vormen waarin gemeenten samenwerken) gepositioneerd worden. Raden moeten ruimte krijgen om *vooraf* in het proces input te geven; hun kaderstellende rol te kunnen nemen.

Anders gezegd: zorgen dat raden politiek kunnen sturen op de thema's waar (al dan niet verplicht) wordt samengewerkt met andere gemeenten. Raden zijn aan zet bij **beleid** en soms ook bij de **uitvoering van beleid**, daar waar de burger iets merkt van de uitvoering; de **bedrijfsvoering** is geen raadszaak, behalve dan daar waar het gaat over *kosten*.

Het samenwerken moet, nu en naar de toekomst toe, goed geregeld worden, *zonder* dat overigens afgestevend wordt op een fusie.

Vorm en inhoud

De rol van de raad begint al voordat er een inhoudelijke koers moet worden uitgezet: de raad moet de ruimte krijgen om al mee te denken over 'de kapstok' die wordt gebruikt voor de samenwerking. Dat kan een Gemeenschappelijke Regeling zijn, maar ook een (lichtere) overeenkomst tussen gemeenten. In overleg met de raden moeten daarbij afspraken gemaakt worden over onder andere:

- de wijze en momenten van informatievoorziening (bijvoorbeeld via lokale raadscommissies 'Samenwerkingen');
- de evaluatiemomenten;
- vertegenwoordigingen/verdeling van taken (ook bijvoorbeeld: instelling 'hoorcommissie' met raadsleden, adoptie-raadsleden);
- keuzemenu of niet?
- stemverhouding, maar ook:
- exit-opties en uittredingsvoorwaarden (mogelijkheid: afspraken steeds parallel laten lopen aan de raadsperiode; steeds 4 jaar dus).

Samenwerken moet gezien worden als een *keuze* voor de toekomst; investeringen in bijvoorbeeld een Shared Service Centrum maken dat je tot elkaar bent 'veroordeeld'. Dat maakt dat bij zo'n proces om te komen tot samenwerking en de wijze waarop je dat inricht en afsprekt de gemeenteraden een belangrijke rol hebben en dus moeten krijgen.

Vormen van samenwerking (n.a.v. presentatie VNG)

Den Helder ziet kansen in het Drechtstedenmodel, maar de andere gemeenten zien dat als een te ingrijpende optie; voor dit moment een 'brug te ver'.

De VNG schetst in haar presentatie ook andere voorbeelden zoals het *Hart van Brabant*, *De Wolden*, *Meppel en Westerveld* en *Stichtse Vecht*, *Wijdmeren* en *Weesp*.

Noot: Zodra de werkgroep 'Slim Samenwerken bij de Kop' formeel opdracht van de gemeenteraden heeft om dit thema verder uit te werken zal dieper worden ingegaan op vormen van samenwerking; de VNGuitgave 'Samenwerking tussen gemeenten op basis van de Wgr - Praktijkvoorbeelden, dilemma's en kansen' kan hierbij nuttig zijn.

Wat moet gebeuren om gemeenteraden hun rol te kunnen laten nemen?

Gemeenten die samenwerken moeten regelmatig bij elkaar komen. Niet alleen ambtelijk en bestuurlijk, maar ook op het niveau van de gemeenteraad. Het is essentieel dat iedereen op een gelijk informatie-niveau zit, op hetzelfde moment. En dat besluitvorming wordt afgestemd - in tijd maar ook *inhoudelijk*.

Ook wordt erkend dat het belangrijk is een Spoorboekje te hebben, waarbij het Spoorboekje van De Wolden, Meppel en Westerveld 'De raad in stelling in het Sociale Domein' (zie bijlage) als *Goed Voorbeeld* wordt gezien.

Wat gaat er nu gebeuren?

Het is belangrijk op korte termijn naar de raden van Den Helder, Hollands-Kroon, Schagen en Texel te gaan, met een duidelijk en eenduidig verhaal over de noodzaak na te denken over de wijze waarop de gemeenteraden een rol krijgen bij samenwerkingen in De Kop. Andere raadsleden moeten overtuigd worden van het nut, de noodzaak, dat de raden dit gezamenlijk *-zelf-* moeten oppakken.

Voor de duidelijkheid: het gaat over **alle** samenwerkingen waar wij de komende jaren voor komen te staan, al dan niet verplicht. Het Sociaal Domein is de eerste dat zich aandient, maar de oplossing die gevonden moet worden voor het positioneren van de gemeenteraden moet ook houdbaar zijn voor samenwerkingen op *andere* gebieden. Kijkend naar de huidige ontwikkelingen zal bijvoorbeeld ook **De kop werkt!** op een wijze moeten worden ingericht (of: her-ingericht) die de gemeenteraden de juiste positie geeft in de besluitvorming.

Kijkend naar de inleiding die is gegeven door de vertegenwoordigers van de VNG, zijn er grofweg 3 stappen die (minimaal) moeten worden gezet.

1. Een principe- keuze maken voor de vormgeving van GR-en en varianten daarop.
2. Afspraken maken over besluitvormingsprocessen in samenwerkingen.
3. 'Governance', of: hoe richt je het in als het eenmaal loopt?

Afspraak

De bedoeling is dat er een Initiatiefvoorstel wordt opgesteld, dat in oktober de besluitvorming in gaat in alle 4 de gemeenten.

De boodschap: De KOPgemeenten zullen steeds vaker gaan samenwerken, ook na het Sociale Domein en De kop werkt!. De gemeenteraden willen *vooraan* in het proces al een rol krijgen, naast de beleidskeuzen die zich later in trajecten voordoen. Met 'vooraan' wordt niet alleen bedoeld dat raden de koers uitzetten maar wordt eveneens bedoeld dat de raden ook inbreng krijgen in de wijze waarop samenwerking wordt geregeld.

Het Initiatiefvoorstel vraagt enerzijds het onderschrijven van de noodzaak gemeenteraden beter te positioneren in samenwerkingen en anderzijds het accorderen van de opdracht aan de '**Slim Samenwerken bij de Kop**' alsmede de formele aanwijzing van de leden.

De opdracht luidt: 'Het bedenken van de slimste manier waarop de 4 gemeenteraden een stevige positie krijgen in huidige en toekomstige samenwerkingen.'

Overzicht 'to do'

- 1) Vaststelling van deze korte weergave van afspraken door de leden van '**Slim Samenwerken bij de Kop**'.
- 2) Opstelling van het initiatiefvoorstel/opdrachtformulering, o.b.v. de Korte Weergave en aanbieding - na accordering deelnemers 'Slim werken bij de Kop' - aan de raden van de Kop van Noord Holland voor behandeling in oktober.

- 3) Volgende bijeenkomst van 'Slim Samenwerken bij de Kop' is op 6 november, 16:00 'ergens' te Den Helder. Op de agenda dan in elk geval:
- Resultaten behandeling Initiatiefvoorstel in de 4 gemeenteraden.
 - Organiseren van een informatie-avond met o.a. presentaties van (raadsleden van) gemeenten die succesvol zijn geweest in het borgen van de rol van de gemeenteraden bij samenwerkingen en de heer Sietsma, in samenwerking met de VNG.
 - Afstemming van vergaderschema's in 2014 en verder (gedachte: een vaste dag vrijhouden voor De Kop-activiteiten).
 - Nut en noodzaak bespreken van de verschillende groepen die, in meer of mindere mate, nu bezig zijn met het onderwerp Sociaal Domein (Klankbordgroep Sociaal Domein, werkgroep Sociaal Domein), in relatie tot het (bredere) werk van 'Slim Samenwerken bij de Kop'.

Op een later moment: keuzen maken in de kapstok-vorm van samenwerkingen, en deze ook invoegen in al bestaande samenwerkingsverbanden. Het zou mooi zijn als er tevens een spoorboekje komt wat (al dan niet situationeel aangepast) te gebruiken is bij samenwerkingen die verder gaan dan de KOPgemeenten.